

Klient- och patient- säkerheten bör synas i välfärdsområdenas strategier

Tuija Ikonen intervjuade Paula Risikko 27.2.2023.

Redan i årtionden har man arbetat för att utveckla den finländska hälso- och sjukvårdens kvalitet, patientsäkerhet och effektivitet. Doktorn i hälsovetenskaper Paula Risikko har varit med och påverkat många centrala beslut under sin karriär. Under hennes ministerperiod kunde man publicera den första patientsäkerhetsstrategin 2009 och stifta hälso- och sjukvårdslagen med tillhörande förordning. Vid sidan av rikspolitiken är Risikko fullmäktigeordförande i Södra Österbottens välfärdsområde.

Vilken betydelse hade Finlands första patientsäkerhetsstrategi 2009?

Den hade en enorm betydelse. Inom arbetet och utbildningen var man givetvis redan medvetna om patientsäkerheten. Den kopplades ihop med kvalitet och kvalitetssystem och gick jämsides med dem. I och med strategin erkändes patientsäkerhetens betydelse och den fick synlighet på nationell nivå. I strategin framhölls också behovet av mångprofessionellt och internationellt samarbete.

I strategin vågade man också visa att patientsäkerheten inte alltid uppfylls. En viktig sak var också att strategin inte var avsedd enbart för vårdpersonalen, utan också patienten var en aktiv aktör.

Hur genomfördes den första strategin?

På nationell nivå påverkade strategiarbetet hälso- och sjukvårdslagen, men framför allt syns strategin i arbetet inom sjukvårdsdistrikten och primärvården. Med hjälp av patientsäkerhetsstrategin började man satsa mer på uppföljning, analys, förutseende och förebyggande. Det skapades också omfattande utbildningssystem.

Vad var viktigt i hälso- och sjukvårdslagen och vad eftersträvades?

Hälso- och sjukvårdslagen sammanförde folkhälso- och sjukvårdslagen och lagen om specialiserad sjukvård och är en innehållslag. Snart kunde man ändå konstatera att det också behövdes lagstiftning om anordnandet. Hälso- och sjukvårdslagen fick många intryck från strategin och gav en rättsgrund för arbetet med att utveckla och garantera patientsäkerheten.

Ett av syftena med hälso- och sjukvårdslagen är också att lindra lidande. Det hör till diskussionen om palliativ vård, vård i livets slutskede och smärtlindring. Det finns också annat, andligt lidande.

Med hälso- och sjukvårdslagen eftersträvades tillgänglighet, kvalitet och patientsäkerhet. I och med lagen infördes också valfriheten och vårdgarantin. Jag tycker det var viktigt att patientsäkerhet ingick i syftena i hälso- och sjukvårdslagen.

”Patientsäkerhet är en självklarhet, som ändå inte får hållas för självklar. En försämring av den upptar enorma resurser och orsakar också mänskligt lidande.”

Till åttonde paragrafen i hälso- och sjukvårdslagen hörde en förordning om uppgörande av en plan för kvalitetsledningen och för hur patientsäkerheten tillgodoses. Vilka tankar hade du när du undertecknade förordningen?

Med Social- och hälsovårdsministeriets förordning om uppgörande av en plan för kvalitetsledningen och för hur patientsäkerheten tillgodoses ville vi se till att strategin verkligen tillämpas. Syftet med förordningen var att systematiskt omsätta strategin i praktiken ute på fältet.

Förordningen har varit viktig för mig, för den lyfter fram människan. I den nämns bland annat att planen ska innehålla förfaranden för att patienter och deras anhöriga ska kunna ge respons på brister i patientsäkerheten samt förfaranden för att informera och stödja patienter och deras anhöriga efter en negativ händelse.

Hur bör de nya välfärdsområdena beakta den nya klient- och patientsäkerhetsstrategin?

Strategin ska verkligen tas på allvar och integreras i all verksamhet. Klient- och patientsäkerheten ska synas i alla strategier inom välfärdsområdet, och det betonas också i den nya strategin. Strategins vision ”Finland ett modelland för klient- och patientsäkerhet 2026” kan inte uppfyllas, om inte säkerheten ingår i välfärdsområdets strategi, servicestrategi, plan för ordnande av social- och hälsovården, kvalitetssystem och ledarskap.

Har du andra hälsningar till tjänsteansordnarna och tjänsteproducenterna?

Kvalitet, säkerhet och effektivitet bör gå hand i hand, så att det inte uppstår en teoretisk debatt om huruvida någon av dem är viktigare än de andra. Jag tycker de ska finnas sida vid sida, så att alla tas i beaktande. De ska utstakas på strateginivå och antas som mål för välfärdsområdena. Det bör erbjudas utbildning om dem och de bör utvärderas och utvecklas kontinuerligt. Det behövs systematik inom all verksamhet, ledning, utbildning, utvärdering och utveckling, för att de verkligen ska komma i gång, integreras i personalens arbete och fungera för klienternas och patienternas bästa. ○

KVALITET
SÄKERHET
EFFEKTIVITET